

УДК 378.013.42

д. пед. н., доц. Максимовська Н.О.
(ХДАК)

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: АНІМАЦІЙНИЙ ПІДХІД

У статті розглядається специфіка розвитку соціальної творчості студентської молоді із застосуванням анімаційного підходу до реалізації соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля. Акцентується на можливості створення соціальних взаємин нової якості у соціально-виховному просторі вищого навчального закладу, що дозволяє вирішувати соціальні проблеми власними зусиллями. Характеризується сфера дозвілля в контексті концепції соціальної педагогіки дозвілля. Розглядається анімаційний підхід як механізм мотивування соціальної суб'єктності студентської молоді, просоціальний каталізатор позитивних дій у соціальному просторі.

Ключові слова: анімаційний підхід, соціальна творчість, соціально-педагогічна діяльність, студентська молодь.

The article gives a review of development specifics of student youth's social creativity using animation approach for implementation of social-pedagogical activity in leisure sphere. Accents are made on a possibility of creating new quality social relations within social-educational space of a higher education institution, which allows solving social problems with personal efforts. Particularly, the term "social creativity" as a definition of modern philosophical and pedagogical knowledge, is being examined. The leisure sphere is being characterized in the context of leisure social pedagogy concept. The animation approach is being reviewed as a student youth's social subjectness motivation mechanism, a prosocial catalyst of positive actions in social space.

Key words: animation approach, social creativity, social-pedagogical activity, student youth.

Динамічні соціальні умови інформаційної доби вимагають від молоді людини творчого ставлення до життя, вміння виявляти нестандартні підходи до подолання суперечливих явищ, використовувати найпродуктивніші види людської діяльності для вдосконалення соціального буття. Нагальність соціального розвитку студентської молоді через удосконалення різноманітних дозвіллевих потреб актуалізує значення професійної соціально-педагогічної діяльності (далі СПД) у закладі вищої освіти, що має посилити позитивні соціально-виховні інформаційні впливи, зменшити негативні, при цьому за безпосередньої участі самого юнацтва в урізноманітненні та осучасненні власної дозвіллевої діяльності, у вдосконаленні її просторово-інституційного середовища. Відтак, актуалізується активна участь студентської молоді у соціально позитивних діях в умовах сфери дозвілля інформаційної доби, що

втілюється в анімаційному підході до соціально-педагогічної діяльності у ВНЗ, який стане профілактикою особистісного, вікового егоїзму, правового та громадянського нігілізму, ейджизму тощо, уможливить одухотворення студентського дозвілля, виявлення соціальної творчості молоді.

Специфіку анімаційного підходу як засобу активізації просоціальних дій у соціально-культурному просторі досліджували зарубіжні та вітчизняні вчені: А. Гурдон, П. Бенар, Л. Волик, Ж. Дюмазедьє, Р. Лабури, Т. Лесіна, Е. Мамбеков, С. Сімоно, Л. Тарасов, І. Шульга, М. Ярошенко. Творчість та соціальна творчість у контексті різних наукових галузей стала предметом розгляду М. Абовського, Г. Альтшулера, О. Белінської, М. Белобородова, С. Дербичевої, В. Докучаєвої, Т. Козиревої, С. Кумірової, Т. Лазутіної, А. Манніуліна, Н. Мельникової, М. Мягкова, Ю. Чижової, О. Шуміліна. Особливості становлення студентської молоді як суб'єкта соціального розвитку вивчали Є. Зеленев, В. Курило, В. Штифурак, С. Савченко та ін.

Мета та завдання статті. Розвиток соціальної творчості сучасної студентської молоді із застосуванням анімаційного підходу не здобув вичерпного висвітлення. Отже, метою публікації є розгляд специфіки соціальної творчості, формування мотивованої соціальної суб'єктності студентської молоді, зокрема через застосування анімації як просоціального каталізатора й регулятора соціалізації цієї групи молоді у процесі соціально-педагогічної діяльності.

Вихідним положенням публікації є наукова ідея автора про те, що реалізація СПД у сфері дозвілля з метою непримусового набуття соціальності соціальними суб'єктами на основі культурологічного базису розвитку системи соціального виховання та концепції соціальної педагогіки дозвілля розширює межі соціально-педагогічного знання й практики завдяки специфіці сфери застосування; провідним науковим підходом для здійснення СПД у сфері дозвілля є анімаційний, котрий стає соціально-позитивним каталізатором регулювання процесу набуття соціальності соціальними суб'єктами в процесі соціалізації; студентство як специфічний соціальний суб'єкт, основними видами діяльності якого є навчання з метою здобуття професії й позанавчальна активність з метою індивідуальної та соціальної самореалізації, в процесі СПД набуває такого рівня суб'єктності, який дозволяє оцінити ступінь її готовності до соціальної творчості у різних соціальних сферах.

Для детального аналізу необхідно з'ясувати сутність соціальної творчості як рушійної сили просоціальної діяльності соціальних суб'єктів, зокрема студентської молоді. Власне творчість (англ. – creativity) – категорія філософії, педагогіки, психології та культурології, яка виражає важливіший смисл людської діяльності, що полягає в примноженні багатоманітності людського світу в процесі культурної міграції. Це вища форма креативності, що є універсальною й притаманна всім рівням ієрархії буття. Творчість людини обумовлена природнім відбором життєздатного нового – шляхом перебору великої кількості проміжних варіантів. Людська творчість – інтегральна сукупність фантазії, передбачення та інтуїції [13, с. 1019].

Щодо соціальної творчості, то О. Шумілін підкреслює, що «історія суспільного життя – це послідовність творчих актів творення нових форм суспільного життя. Саме в творчості розкривається сутність людини як перетворювача світу, творця нових стосунків та самого себе» [16, с. 4–5].

Дослідниця Н. Мельникова в контексті аналізу нового як фактору суспільного життя підкреслює, що «найважливішою рисою нового є його безпосередній зв'язок з розвитком» [11, с. 7]. Отже, у процесі соціальної творчості відбувається соціальний розвиток соціальних суб'єктів. «Творчість – це завжди діалектична єдність репродуктивної і продуктивної діяльності, де провідну роль відіграє остання» [11, с. 17], тобто продуктивна просоціальна діяльність сприяє інтенсифікації соціального розвитку. Н. Мельникова зазначає, що «соціальна творчість спрямована на задоволення не особистих, а суспільних потреб та інтересів. Соціальна творчість є специфічною формою розв'язання суспільних суперечностей. Тільки той вид творчості, що породжує нове, яке має суспільне значення, можна вважати дійсно соціальною творчістю» [11, с. 17-18].

На нашу думку, багато в цьому розвитку залежить від того, які люди його здійснюють. Важливі якісні характеристики цих людей, які підтверджують чи здатні вони не руйнувати, а створювати й вдосконалювати. Тобто певний рівень готовності до соціальної творчості може бути критерієм соціального розвитку соціального суб'єкта, зокрема студентства. За Н. Мельниковою, «сєнс соціально-нового в його власне людському вимірі..., все, що створюється в суспільному житті має зважати на його позитивне сприйняття людини як цінності, воно має не руйнувати умови соціального буття, а вдосконалювати й будувати соціально нове, позитивне для людей та різних соціальних груп, а загалом для соціуму» [11, с. 19].

Дослідники соціальної творчості, зокрема С. Дербичева, зважають на те, що творчий імпульс притаманний людині протягом всього існування, будь-який творчий імпульс потребує виходу й реалізації, реалізація можлива тільки в соціумі, опосередковано через соціально-культурне середовище; сутність людини полягає у здатності до активно-творчого перетворення соціального світу, здатність до творчості – специфічний додатковий (до біологічного) людський ресурс. Смиєл людського життя – в творчій діяльності, у творенні як способі індивідуальної самореалізації, що спрямоване на благо всього людства. Немає не талановитих людей, є люди з нерозкритими талантами та схильністю до них [4].

Таким чином, творчість за поширенням у соціумі розуміється у вузькому сенсі як людська діяльність, що породжує щось якісно нове, те, чого ніколи раніше не існувало й має суспільно-історичну цінність, чи у широкому сенсі – будь-яка практична або теоретична діяльність людини, в якій виникають нові (хоча б для суб'єкта діяльності) результати (знання, рішення, способи дії, матеріальні речі). У будь-якому випадку, творчість – це соціально обумовлена цілеспрямована діяльність, в якій найповніше представлені продуктивні компоненти, що властиві людській активності; ця діяльність спрямована на створення якісно нових, морально виправданих та естетично досконалих культурних цінностей. Творчість – процес, завдяки якому відбувається сходження людини до вищих шаєлів духовності, моральності та свободи, розвиток особистості і культури. Рушійними силами соціальної творчості є активність суб'єкта, що долає встановлені межі діяльності, та євриєтичне стимулювання творчого процесу. З цього твердження вирізняються два положення, які безпосередньо стосуються розвитку соціальної творчості, зокрема із застосуванням анімаційного підходу: по-перше, сходження до

духовності та свободи, по-друге, – пріоритет соціальної активності суб'єкта та мотивування до творчості.

У тісному зв'язку з філософськими основами соціальної творчості є педагогічні надбання у цьому напрямі, узагальнюючи які, окреслюється широкий філософсько-педагогічний погляд, котрий стане основою розуміння соціально-педагогічного значення соціальної творчості. Отже, пошук наукових основ розвитку соціально-творчого спрямування соціальних суб'єктів привів учених (О. Белінська, М. Белобородов, Т. Козирева, С. Кумірова, Т. Лазутіна, А. Манніулін, М. Мягков, Ю. Чижова) до наступних висновків.

1. Соціальна творчість – вища ступінь активності суспільства, що спрямована на засвоєння та перетворення форм суспільного буття та суспільної свідомості, що здійснюється як процес взаємодії соціального суб'єкта і соціального об'єкта [10]. Здатність суспільства як складної системи творити себе виникає завдяки активності елементів системи (конкретних індивідів або груп), що приводить до випадкових малих флуктуацій у системі – «квантів творчості», що є причиною утворення нового в системі.

2. Соціальна творчість є вищою формою прояву суб'єктності, в якому особистісне самоуправління є способом актуалізації творчих здібностей особистості та їх капіталізації, тобто практичного використання та діяльності з метою отримання результату у вигляді створення і збільшення людського багатства [12]. Соціальна творчість є ефективним засобом самокеруванням особистості, вища форма прояву її суб'єктних характеристик, спосіб соціалізації особистості та формування її цілісності.

3. Основою соціальної творчості є духовність, але тільки тоді, коли вона актуалізована у творчій діяльності, яка є універсальним способом здійснення соціальної творчості особистості. В структурі людського ества саме духовність історично визначає антропологічну цілісність і сутність людини, детермінує вищі прояви її соціальності, а саме добропорядність, відповідальність, свободу та солідарність [9].

4. Самореалізація особистості в соціальній творчості може бути успішною, коли їй є з чого обирати, забезпечено простір для здійснення самостійного вибору форм і видів діяльності; основні види соціокультурного досвіду, що необхідні для позитивної соціалізації: прийняття власних рішень у ситуації морального вибору; успішна самореалізація у різних областях соціальної творчості; реалізація соціально-моральної позиції в колективній діяльності (активний учасник, генератор ідей, майстер, знавець та інше); використання отриманих знань, умінь і навичок в соціальній творчості; співробітництво із однолітками та педагогами; спілкування та рольова взаємодія; самооцінка та самоорганізація власної діяльності [2].

5. Розвиток соціальної творчості – процес переходу від одного рівня сформованості готовності учнів до здійснення соціальної творчості до іншого, більш високого [8]. Готовність до здійснення соціальної творчості розглядається як якість особистості, що включає п'ять компонентів: мотиваційний, змістовий, операційний, рефлексивний, емоційно-вольовий.

6. Соціальна творчість – вищий ступінь утворюючої активності суб'єктів, що визначається наступними критеріями: вона є одним із видів інноваційної діяльності, яка характеризує спрямованість суб'єкта на перетворення

соціальних зв'язків і стосунків, способів діяльності та власне індивіда. Когнітивна, прогностична, соціально-перетворююча функції соціальної творчості постають в активному та креативному підході до усвідомлення та виробництва соціальними суб'єктами реальності та власної суб'єктності [15].

7. Соціальна творчість – соціально-педагогічне явище, яке існує як в стихійному – неорганізованому вигляді, так і в організованих формах, зокрема, є складовою соціального виховання. Соціальна творчість студентства в позааудиторній роботі виявляється у специфічному способі життєдіяльності виховної організації (ВНЗ чи підрозділу), в діяльності з перетворення оточуючого соціального середовища, в процесі якого відбувається інтеріоризація та екстеріоризація студентами ціннісних орієнтацій і відповідних соціальних установок [7]. Соціально-педагогічними функціями соціальної творчості у позааудиторній діяльності студентів є: аксіологічна (творче ставлення до оточуючої соціальної дійсності, креативності, ефективної організації діяльності, самореалізації в соціальній групі та організації, цінність «Іншого» як рівноправного партнера); орієнтаційна (уточнення уявлень про себе як про суб'єкт перетворення дійсності, про себе як про учасника актуалізуючої взаємодії, про власний рівень розвитку організаторських здібностей, про наявний власний лідерський потенціал); операційна (засвоєння та інтеріоризація соціальних установок на суб'єктну позицію, відповідальну та довірливу поведінку, на взаємовигідне співробітництво, на реалізацію власного лідерського потенціалу, засвоєння та інтеріоризація вмінь організації сумісної діяльності).

Сутність соціальної творчості молоді у сфері дозвілля розуміється як активне ставлення молодих людей до світу, їх здатність здійснювати суспільно значущі перетворення матеріального й духовного середовища на основі засвоєння суспільно-історичного досвіду людства з урахуванням вікових і особистісних прагнень молоді до креативу та інновацій; виявляється в соціально-творчій діяльності, що характеризується в сфері дозвілля свободою її вибору, позитивній суспільній спрямованості, духовно мотивованою особистісною ініціативою, інтересом та достатньо високою якістю інноваційних, самостійних організаційних дій, спрямованих на проектування та реалізацію ініціативи в формі соціально значущих акцій, об'єднань, організацій, рухів [1]. Отже, соціальна творчість особистості характеризується стійкими соціальними інтересами та потребами, особистісною ініціативою, переважанням альтруїстичної мотивації, готовністю нести відповідальність за соціально значимі акції, що ініціюються, домінуючою схильністю до соціальних інновацій, високим рівнем проектних, організаційних і комунікативних знань та умінь, індивідуальним стилем організаційної роботи.

Для соціальної педагогіки типовим є твердження, що творчість – показник продуктивної діяльності людини. При цьому творчість розглядається як один з видів людської діяльності, спрямованої на вирішення суперечності (розв'язуючого творчого завдання), і для якої необхідні об'єктивні (соціальні, матеріальні) та суб'єктивні особистісні умови (знання, уміння, творчі здібності), а результат має новизну й оригінальність, особисту та соціальну значимість, а також прогресивність. У цьому зв'язку, життєтворчість – духовно-практична діяльність особистості, що спрямована

на проектування, планування, програмування та творче здійснення нею свого індивідуального життя, особистість у цьому процесі виступає як розвинена індивідуальність, суб'єкт свого індивідуального життя, а об'єктом творчих діянь особистості виступає її власне життя [3, с. 57]. Додамо, що не тільки власна індивідуальна життєдіяльність цікавить соціально-творчу особистість, але й соціальна, оскільки на високому щаблі розвитку дійсно індивідуалізована особистість має відповідати за те, що відбувається також у суспільному бутті. Саме в аспекті гармонійного поєднання індивідуального й соціального полягає соціально-педагогічний аспект розвитку соціальної творчості особистості.

Близькою до нашого розуміння є позиція С. Єрмакова, який визначає соціальну творчість як «діяльність, результатом якої є нові соціальні ситуації, нові форми взаємодії між людьми» [6, с. 24]. Автор розрізняє рівні соціальної творчості: спонтанний (ситуація вмирає разом з дією та не має продовження); продуктивний (ситуація створюється саме заради продовження, завдяки чому вирішується проблема, яка раніше не вирішувалася); рефлексивний (разом із ситуацією з'являється спосіб, який дозволяє створити ситуацію знову в разі необхідності); символічний (образ ситуації та образ нового засобу перетворюється на форму культурного образу, віддзеркалює можливість кожного взяти власну участь у дії) [6].

Вказані наукові підходи є підґрунтям, яке дозволяє аналізувати соціальну творчість студентської молоді. Відповідно до цього, творити може тільки вільна, не пригнічена людина, яка прагне визволення та розкриття, що матиме позитивний соціальний вплив. Творчість залежить від ступеня свободи й самостійності особистості у прийнятті рішень. За таких обставин має відбуватися непримусове мотивування до соціальної суб'єктності. Отже потрібен каталізатор суспільної дії, який сприятиме активізації творчого імпульсу. До соціально-творчої самореалізації молода людина має бути підготовленою, тобто засвоїти певний рівень соціальних цінностей, набути певного досвіду соціального, бути позитивно соціально спрямованим, розуміти як забезпечити втілення суспільно корисної ідеї. Отже, соціальна творчість є певною культурою активної соціальної взаємодії, що утворюється між людьми у формі складного соціального відношення, в процесі якого людина здобуває та реалізує власні суб'єктні якості (здібності), припиняє бути об'єктом системи соціального впливу та маніпуляції.

Соціальна творчість студентства як соціального суб'єкта характеризується стійкими інформаційно-комунікативними, соціальними інтересами та потребами, особистісною ініціативою, переважанням альтруїстичної мотивації, готовністю брати відповідальність за соціально значимі акції, що ініціюються, домінуючою схильністю до соціальних інновацій у віртуальному просторі, високим рівнем професійно та громадянсько-орієнтованих проектних, організаційних і комунікативних знань і вмінь, соціально позитивним стилем організаційної роботи. Соціальна творчість – це прояв соціальної культури студентської молоді, яка ґрунтується на соціальній суб'єктності та виявляється активною участю в позитивних соціальних перетвореннях в інформаційному суспільстві. Здатність до соціальної творчості стає необхідністю саме в ситуаціях, коли вже відомі взірці не спрацьовують. Саме нові форми взаємодії продукуються в процесі СПД.

Вочевидь, каталізатором процесу розвитку соціальної творчості студентської молоді є анімаційний підхід до соціально-педагогічної діяльності.

Обґрунтування анімаційного, як одного з новітніх підходів до реалізації соціально-педагогічної діяльності в контексті соціальної педагогіки дозволяє, передбачає врахування: аналізу соціально-культурних передумов актуалізації активної духовно-соціально спрямованої діяльності, як провідної в реалізації механізму соціального виховання у сфері дозвілля; наукових уявлень про сутність соціально-педагогічної діяльності як механізму реалізації завдань соціальної педагогіки, зокрема у сфері дозвілля; трактування поняття «анімація» не тільки через розшифрування власне дефініції, а через розгляд сутнісних специфічних основ анімації як соціально-культурного та соціально-виховного явища; врахування можливостей анімації в системі соціального виховання соціальних суб'єктів та соціально-педагогічних підсистемах структурних елементів сфери дозвілля.

Анімаційний підхід ґрунтується на позиції про те, що анімація – просоціальний каталізатор соціальної творчості, під час запровадження якого шляхом прогресивного розвитку вдосконалюється соціальність, анімація – мотивація в дії, створення умов для визволення сутнісних потреб особистості, яка вдосконалює соціум. Суб'єктність виражає ставлення людини до себе як діяча та проявляється у вчинках, є характеристикою соціально зрілої особистості. Соціальний суб'єкт вибудовує ціннісне ставлення до важливіших сторін суспільного життя, що передбачає активну, самодетерміновану поведінку людини у різних соціальних системах, яка виявляється в усвідомленому виборі певного типу соціальної поведінки з урахуванням вимог ситуації, норм і цінностей. Ключовою умовою для характеристики соціальної суб'єктності є вільний умотивований, соціально-позитивний вибір.

Творче ставлення до соціального буття в усіх його проявах можливе, на нашу думку, на високому рівні соціальності, тобто глибоко пов'язане з процесом соціального виховання. Творення – це акт доброї волі, соціальне творення – акт доброї волі у напрямі соціального вдосконалення. Дійсно, соціальна сутність людини – в творчості, а механізм одухотворення людини – анімація. Отже, соціальна творчість засобами анімації постає у мотивованій діяльності, яка сама по собі є творчою і може привести до встановлення соціальних стосунків нової якості.

Анімаційний підхід до соціально-педагогічної діяльності має витoki з гуманістичних ідей різних часів (І. Кант, Е. Роттердамський, Е. Фром), зростав на роботах класиків педагогіки (Й. Песталоцці, В. Сухомлинський, С. Шацький), ґрунтується на ідеях соціальних педагогів (В. Бочарова, М. Гурьянова, А. Рижанова), утверджується в сучасних дослідженнях анімації (Л. Тарасов, І. Шульга). З розвитком цього підходу анімація, яка має витoki зі сфери дозвілля, претендує на методологічний підхід до організації процесу соціального виховання, який є засобом активізації громадської активності, гармонізації інформаційного соціуму через розвиток соціальності соціальних суб'єктів. Таким чином, виникає необхідність повернення анімації до власних дозвіллевих джерел, але вже з тими характеристиками, які дозволяють визначати її специфіку як підходу до здійснення соціально-педагогічної діяльності. Отже, сфера дозвілля в цьому випадку є простором для реалізації

соціально-позитивних можливостей соціальних суб'єктів, а анімація просоціальним каталізатором.

Провідними позиціями, які актуалізують анімаційний підхід та роблять його реальністю, є: демократизація та виявлення соціальної активності за допомогою прямої участі соціальних суб'єктів у суспільних процесах через різні сфери соціуму; основні ознаки (високий ступінь суб'єктності, невимушеність, творча самореалізація, ціннісна вмотивованість); поширення та поглиблення розуміння анімації в сучасних умовах (різні елементи соціального середовища, різновікові категорії населення, вдосконалення механізмів залучення соціальних суб'єктів до активної життєдіяльності).

Основною вимогою реалізації анімаційного підходу до СПД є дотримання таких провідних принципів: безпосередня участь соціальних суб'єктів, активна позиція учасників, емоційно-творча спрямованість, повага до кожної особистості, емпатія та прийняття, вивільнення для творчості, позитивний ентузіазм, спрямованість на вдосконалення соціального простору різних рівнів та ін., які під час реалізації у сфері дозвілля узгоджуються з якісними характеристиками дозвіллевої діяльності (добровільність, самоцінність, інтерес, поєднання розвитку, рекреації, розваг) та відповідають меті СПД.

Анімаційний підхід транспонується із загальними особливостями соціально-педагогічної діяльності (людина протягом життя, різні сфери соціальної дійсності, випереджальність, сприяння створенню соціально-виховного механізму, що зумовлює соціальний саморозвиток). Він еволюціонував через посилення соціально-виховного значення, поглиблює сутність СПД завдяки зміцненню суб'єктної позиції та інтенсивних соціальних дій, характеризує якісний рівень взаємодії, акцентує на її активності, сприяє прямій участі соціальних суб'єктів у процесі соціального виховання, поширенню СПД за допомогою залучення різних установ соціокультурної сфери (туристичні об'єкти, паркове середовище, музеї, бібліотеки, торговельні центри тощо), сприяє використанню традиційних (гра, народні традиції), сучасних (мистецтво, громадська діяльність), новітніх засобів соціального виховання в постіндустріальному соціумі – медіа, Інтернет, а також активізації різновікових соціальних суб'єктів, груп, суспільства загалом.

Анімація характеризує якість соціальної взаємодії та ступінь суб'єктності її учасників, що в умовах інформаційного суспільства дозволяє людині посідати позицію активного діяча, вможливує вихід на рівень соціальної творчості, зокрема у сфері дозвілля. Анімація – інструмент забезпечення соціальної творчості як прояву найвищого рівня соціальності (соціальної культури) через пряму участь у соціальній взаємодії та виявлення соціальної суб'єктності. Отже, анімаційний підхід надає спеціальних ознак СПД (посилення суб'єктної позиції, інтенсифікація соціальної взаємодії, ініціація перетворень), що посилюють її соціально-виховні можливості у сфері дозвілля, співвідносяться зі структурними елементами СПД (метою, змістом, принципами) й зумовлюють її інноваційне спрямування.

Висновки. Досліджуючи проблему розвитку соціальної творчості студентської молоді шляхом реалізації анімаційного підходу, можна підсумувати, що він полягає в активізації соціальної суб'єктності, розумінні

особистістю своєї значущості у соціумі, мотивуванні потреби у просоціальній діяльності, є каталізатором соціальної активності, громадянської відповідальності; дозволяє розвивати соціальність, сприяти активному включенню людини у соціум, педагогізувати середовище через пошук та реалізацію нових творчих ідей та ефективної соціальної взаємодії, виявляти прихований соціально-творчий потенціал різних соціальних суб'єктів, зокрема студентської молоді.

Перспективою подальших досліджень є розробка критеріїв оцінювання рівня готовності студентської молоді до соціальної творчості та створення теоретичного підґрунтя до реалізації анімаційного підходу з метою вдосконалення соціально-виховного середовища вищого навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белинская О. Н. Развитие социального творчества студенческой молодежи в сфере досуга на основе проектных технологий : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05 / О. Н. Белинская. – Тамбов, 2009. – 201 с.
2. Белобородов Н. В. Социальное творчество учащихся как фактор успешной самореализации личности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Н. В. Белобородов. – Москва, 2004 – 156 с.
3. Вайнола Р. Х. Технології соціально-педагогічної роботи. Курс лекцій / Р. Х. Вайнола. – К., КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2008. – 152 с.
4. Дербичева С. А. Природа социального творчества и его нормативная регуляция : автореф. дис... докт. филол. наук : 09.00.11 «Религиєзнавство» / С. А. Дербичева. – М., 2000. – 56 с.
5. Докучаєва В. В. Соціально-педагогічне проектування як різновид соціальної творчості / В. В. Докучаєва // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 4 (215). – С. 5–13.
6. Ермаков С. Социальное творчество: к определению понятия / С. Ермаков // 60 параллель. – 2011. – № 2 (41). – С. 24–27 http://www.intelros.ru/pdf/60_paralel/41/05.pdf
7. Козырева Т. В. Педагогические условия организации социального творчества студентов вуза во внеаудиторной деятельности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Т. В. Козырева. – Кострома, 2006. – 241 с.
8. Кумирова С. С. Педагогические условия развития социального творчества учащихся сельской школы : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / С. С. Кумирова. – Иваново, 2010. – 278 с.
9. Лазутина Т. В. Духовная основа социального творчества личности : дис. ... канд. философских наук : 09.00.11 / Т. В. Лазутина. – Красноярск, 2010. – 190 с.
10. Манниуллин А. Н. Социальное творчество и роль субъект-объектной интерференции в развитии общества : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.11 / А. Н. Манниуллин. – Казань, 2003. – 153 с.
11. Мельникова Н. І. Нове як фактор суспільного життя / Н. І. Мельникова. – К. : Політвидав України, 1985. – 128 с.
12. Мягков Н. Н. Человеческое богатство в контексте социального творчества : дис. ... канд. филос. наук : 09.00.11 / Н. Н. Мягков. – Челябинск, 2006. – 201 с.

13. Новейший философский словарь : 3-е изд., исправл. – Мн. : Книжный Дом, 2003. – 1280 с.

14. Тарасов Л. В. Социокультурная анимация в XXI веке: концепция развития социально-поддерживающих гражданских инициатив в России: [монография] / Л. В. Тарасов. – М. : Русаки, 2012. – 223 с.

15. Чижова Ю. А. Социальное творчество как фактор политической трансформации российского общества : дис. ... канд. полит. наук : 23.00.02. / Ю. А. Чижова. – Орел, 2001. – 154 с.

16. Шумилин А. Т. Проблемы теории творчества: [монография] / А. Т. Шумилин. – М. : Высшая школа, 1989. – 143 с.

Рецензент: д. пед. н., проф. Сейко Н. А.